

FIER OP WAT ZIJ DOEN

- Elk jaar in de periode van eind februari, begin maart zorgt een groep **vrijwilligers van Natuurpunt Noord-Limburg** ervoor dat enkele percelen van Blok 2 van de Grote Watering bevoeid worden met kalkrijk water, afkomstig uit het Kempens Kanaal. Dit gebruik draagt in de volksmond de naam **'witteren'**. Jarenlang coördineerde Albert Mertens deze werkzaamheden, maar recent droeg hij de fakkel over aan Albert Jansen.

© Albert Mertens

→ www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurpunt-noord-limburg

- Lommel vierde dit jaar $6 \times 11 = 66$ jaar **car-nava!** Elk jaar sinds 1952, draagt de burgemeester enkele dagen de macht over aan prins carnaval. Deze wordt aangesteld door de 'Road der Bedderhaanten', Lommels dialect voor 'bijdehand'. De negen Lommelse carnavalsgroepen houden tradities als de aanstelling van de prins en zijn gevolg, de gebruiken betreffende de klederdracht, de carnavalsbals ... samen met de hele Lommelse gemeenschap in ere. **Het Middencomiteit** organiseert een kinderstoet, een stoet in Lommel-Centrum én in Lutlommel, met een eigen jeugdprins en jeugdprinses. De Teutenvrienden zetten jaarlijks een seniorenmiddag op. Deze fiere carnavalisten dragen zorg voor hun erfgoed en gaven dit jaar alle prinsmedailles in bewaring aan Erfgoed Lommel!

© Verzameling Rina Swinnen

→ facebook.com/Middencomiteit-Lommel-1459696257672757

- In Lommel-Kolonie zijn bijen en imkers thuis in het Zoemhuukske. In een ver verleden waren de Lommelse 'bieboeren' verenigd in de schuttersgilde 'Sint-Ambrosius'. Tot ver in de negentiende eeuw bestond Lommel, 102 km² groot, voor drie vierde uit heide, een paradijs voor de bijenteelt. **Jos Nijs**, de voorzitter van de Koninklijke Lommelse Imkersbond 'De Heidebloem', is al veertig jaar **imker**. De liefde voor de natuur en het vak, kreeg hij van zijn grootvader mee. Jos bewaart met trots de oude en eenvoudige hulpmiddelen waarmee die als imker werkte. In het Zoemhuukske maakt hij, net als zijn collega-imkers, de jeugd en het andere publiek met moderne educatieve middelen warm voor de imkersstiel. Zonder imker geen bijen meer en zonder bijen geen natuur!

© Verzameling Jos Nijs

→ deheidebloem.wordpress.com

ONZE JEUGDBEWEGINGEN

Chiro Kattenbos | Chiro Kerkhoven | Chiro Lommel-Centrum | Chiro Werkplaatsen | KSA Barrier | KSA De Lommelse Blauwvoeters | KSA De Lommelse Roodkapjes | KSA Lutlommel Jongens | KSA Lutlommel Meisjes | Scouting Lommel | Speelpleinwerking Kriebelboom

© KSA Lommel Centrum

In Lommel zijn er **tien actieve jeugdbewegingen en één speelpleinwerking** tijdens de zomervakantie. Vele kinderen en jongeren beleven tijdens het weekend fijne uren bij de Chiro, Scouts of KSA. Natuurlijk is het zomerkamp het hoogtepunt van de jaarwerking. De oudste jeugdbeweging is de KSA De Lommelse Blauwvoeters. In september 2016 bestond de groep een eeuw en zes oud-leiders schreven de geschiedenis neer in een boek uitgegeven door Erfgoed Lommel. Dit jaar vieren de scouts feest want ze bestaan 60 jaar.

... en de favoriete jeugdbewegingstraditie van ...

Chiro Jonathan van Lommel-Werkplaatsen!

"Als Chiro Jonathan op kamp is, staat er 's avonds om half negen steevast pap op het menu. Net zoals voor en na elke kampmaaltijd, zingen de chiroleden ook voor en na het smullen van de pap een liedje. Dit is al drie generaties lang een traditie."

Wie of wat men hier in ere houdt:

Eind augustus is het **kermis in Lommel-Centrum**. Mensen komen bij elkaar om optredens bij te wonen of gewoon gezellig samen een pint te drinken. Op dinsdagvoormiddag is het traditioneel marktdag en nadat men tussen de kraampjes heeft gewandeld, moet er met burens, vrienden en kennissen iets worden gedronken (en gegeten). Deze

© Robert Boons

© Verzameling VVV Lommel

traditie bestaat al erg lang. In de vijftiger jaren van vorige eeuw maakte de Lommelse filmmaker Harry Claes een mooi filmpje over de kermis. Tegenwoordig is de kermis natuurlijk iets groter, flitsender en lawaaiiger dan toen, maar het samen plezier maken – met soms wat hoofdpijn als gevolg – is gebleven.

FIER OP HOE ZIJ TRADITIES DOORGEVEN

1. De Lommelse Schuttersgilden.

In Lommel zijn drie schuttersgilden actief: de Sint-Sebastiaangilde, de Sint-Jozefsgilde en de Sint-Ambrosiusgilde. De viering van het duizendjarig bestaan van Lommel in 1990 was voor de gilden de gelegenheid om samen uit te pakken met een groots Gilde- en Schuttersfeest dat door vele duizenden mensen werd bijgewoond. Een schuttersgilde is bij uitstek een sociaal-culturele vereniging. Ze beoefenen niet alleen een schietsport met alle bijhorende gebruiken, maar de gildebroeders en -zusters zijn er ook steeds voor elkaar. Wanneer een gildelid van de Sint-Jozefsgilde ten grave wordt gedragen, zijn de andere leden in vol ornaat op de plechtigheid aanwezig. Iedereen laten proeven van de traditie en ze doorgeven aan de volgende generaties, zijn ook aspecten van hun werking. Iedere dinsdagavond bijvoorbeeld zijn belangstellenden welkom bij de Sint-Ambrosiusgilde. Tijdens schietwedstrijden krijgen bezoekers steeds de gelegenheid om ook eens een schot te lossen. Elk jaar in juni wordt een heuse schietwedstrijd georganiseerd voor niet-schutters met de titel van 'Dorpsschutter' als inzet. En in het gildelokaal van de Sint-Jozefsgilde hebben al heel wat kinderen in klasverband op een educatieve manier kennis gemaakt met wat een schuttersgilde is en doet.

→ www.sint-jozefgilde.be

→ www.lommelseschuttersgilden.be

2. Open molendagen op de Leyssensmolen in Kattenbos

De Leyssensmolen in Lommel-Kattenbos is een standaardmolen die enkele jaren geleden werd gerestaureerd en nu staat te pronken langs de Katrijtdijk. Een groepje **enthousiaste en vrijwillige molenaars van de vzw Levende Molens Noord-Limburg** zorgt ervoor dat de molen elke eerste zondag en elke derde zaterdag van de maand draait. Elk jaar, meestal einde april, vinden de molenfeesten plaats. Geïnteresseerde groepen kunnen een bezoek aan de malende molen boeken. De molenaar van dienst vertelt op een boeiende manier over het kruien van de molen, over het optuigen van de wieken, over het functioneren van het inwendige maalmechanisme en over zoveel zaken meer. De steile molentrap beklimmen en de machinerie van een molen – met echt vakmanschap gemaakt! – in werking zien, is een echte belevenis. In het molenmuseum, in een schaapsstal van het domein van de Grote Hoef, kan je nog meer over allerlei molentypes (wind-, water-, zaag-, papier- ...) leren.

→ users.skynet.be/levendemolenslimburg

Sint-Jozefsgilde © Henri Naus

© Jacky Geboers

ALOMTEGENWOORDIG
DIALECTWOORD

EEN BÓKS

(een broek)

De meeste mannen, maar ook vele vrouwen, dragen het in Lommel: een bóks. Een 'bóks' is een broek. Het woord komt van het Fries 'bokse' of broekspijp. Als je een Lommelaar vraagt om iets voor jou te doen en hij antwoordt: 'Óndër ew bóks', dan zegt hij 'geen denken aan'.

DIT VERHAAL KENT IEDEREEN!

Het verhaal van de Teuten, de rondreizende handelaars en ambachtslieden uit de 17de en 18de eeuw, kent iedereen in de teutenregio, zijnde Noord-Limburg en de aangrenzende streek in de Nederlandse provincie Noord-Brabant. Bij het begin van de lente vertrokken de Lommelse mannen – eerst 'buitengaanders' en later 'teuten' genaamd – naar handelsgebieden in het verre buitenland: Noord-Nederland, Duitsland, Denemarken, Frankrijk ... Ze brachten er koopwaren – textiel, koper, pruiken, aardewerk – aan de man of vrouw en/of ze beoefenden er hun ambacht van ketellapper of beestensnijder. Ze waren georganiseerd in 'compagnieën'. Na een vol seizoen in het buitenland, keerden ze tegen het begin van de winter terug naar Lommel om daar in familiekring bij te praten, te feesten en het nieuwe handelsseizoen voor te bereiden. Het verhaal van de teuten krijgt nog steeds gestalte in beeldjes, koekjes, bieren, tochten, wandeling, verenigingsnamen enz.

Thijs de Teut © Bissland

TRADITIE VAN DE TOEKOMST?

Halloween

In de tweede helft van de twintigste eeuw hielden heel wat Lommelse buurten de traditie van de Sint-Maartensvuren in ere. Deze wordt de laatste jaren meer en meer verdrongen door Halloween-evenementen. Halloween is erg zichtbaar in het straatbeeld. De dertienjarige Lommelaar Vic Lourdaux haalde vorig jaar het VTM-nieuws met een spookdorp dat hij samen met zijn vader had gebouwd. Wie in Lommel wil deelnemen aan een spoken- of griezeltocht heeft aan keuze geen gebrek. De traditie van Halloween lijkt dus flink wortel te hebben geschoten in de Lommelse gemeenschap en is wellicht een blijver.

→ www.internetgazet.be/lommel/halloween-in-lommel.aspx

© BVL

PRODUCT UIT EIGEN STREEK

Dennenknopje

De schrale zandgrond en de harde levensomstandigheden van eerst boeren en later industriearbeiders, zorgden ervoor dat Lommel niet bulkt van de culinaire tradities. Sinds een tiental jaren werken de gemeentebesturen van Lommel, Overpelt en Hechtel-Eksel samen om Bosland, een groot aaneengesloten bosgebied en sinds kort de eerste wildernis van Vlaanderen met de wolvin Naya als bewoonster, te promoten. Een **Bosland jenever** met de welluidende naam 'Dennenknopje' helpt daarbij. De jenever is bijzonder omdat hij het eerste streekproduct is in Vlaanderen dat gemaakt is van ingrediënten – dennenappels – uit duurzaam beheerde of FSC-gecertificeerde bossen. Duurzaam bosbeheer, een lokaal streekproduct en de promotie van de streek gaan hier hand in hand. De jenever wordt gedistilleerd in De Korhaan, de oudste ambachtelijke stokerij van Vlaanderen.

© Broekmans

ONZE LOKALE VOLKSSPORTKAMPIOENEN

Lommel kent veel lokale sportkampioenen in verschillende disciplines. Momenteel is Club Brugge-speler **Hans Vanaken** de ster. In de jaren 1960 en 1970 was dat **Fons Haagdoren**. Hij speelde zelfs één keer voor de Belgische nationale ploeg.

Wie kent er niet wielrenner **Johan Vansummeren** die in 2011 de wielerklassieker Parijs-Roubaix won? De eerste Lommelse beroepsrenner met naam en faam was **Guillaume 'Giel' Hendriks**. **Jean-Baptiste Claes**, **Kevin Hulsmans** en vele anderen volgden zijn voorbeeld. **Laura Verdonschot** is de Lommelse veldrit-trots bij de dames.

Wie Lommel zegt, denkt aan zand. En bij zand hoort motorcross. **Jaak Vanvelthoven**, **Henri Vromans** en vele andere crossers ... wie kent ze niet?

In de duivensport klonk de naam 'Tournier' jarenlang als een klok, tot in China toe. De stam Tournier, een duivenras dat sinds 1901 door de gelijknamige familie werd gefokt, gooide decennialang hoge ogen in de internationale duivensport.

Naast deze en meer klinkende namen zijn er vele Lommelaren die aan sport doen. De 'Sahara City Run' door het gelijknamige stukje Lommelse natuur én door het oudste Lommelse café, De Kroon, is een zeer gesmaakt sportevenement.

Jean-Baptiste Claes © Verzameling Antonie Broeks

Henri Vromans © Verzameling Antonie Broeks

ONZE AMBACHTEN TOEKOMST VERZEKERD!

Houtsnijwerk en beeldhouwwerk in hout is al lang een traditie in Lommel. Een bekende Lommelse kunstenaar was Jeanne Luykx. Haar houten beelden tref je aan langs de Mudakkers en op de Stedelijke Begraafplaats. Nand Hendrix uit Leopoldsburg is ook een bekende meester in deze kunst- en ambachtvorm. Lommelaar Jaak Moelans leerde van hem de stiel. Negentien jaar lang was Jaak vrijwilliger-lesgever 'houtsnijwerk' bij de Ateliers voor Overdag, een vormings- en ontmoetingsplaats. Vele Lommelaren leerden van hem hoe hout, hamer en beitel te hanteren. Frans Ven heeft ondertussen de fakkel van hem overgenomen.

© Josef Ghuysens

Bier drinken kan iedereen. **Bierbrouwen** daarentegen, en vooral lekker bier brouwen, is maar weinigen gegeven. Het brouwersambacht in Lommel, ooit wijdverspreid, was uitgestorven toen Henk Fijneman, bierliefhebber, de smaak te pakken kreeg. Het resultaat van het enthousiasme, de stiel-liefde en -kennis van Henk is de tot op heden kleinste brouwerij van België: AMAI. De naam spreekt voor zich wanneer je het bier hebt geproefd: "Amai, das lekker." Henk besmet mensen met de liefde voor bier en brouwen tijdens brouwwerkshops, bierproeverijen en op bierfestivals in binnen- en buitenland.

© Wendy van Wanoij